

Kohtunike esimese korralise täiskogu protokoll (14.02.2003)

TALLINN 14. veebruar 2003.a

Kohal viibisid: Uno Lõhmus, Riigikohtu esimees, kohtunike täiskogu juhataja

129 kohtunikku (nimekiri lisatud)

Märt Rask, justiitsminister

Priidu Pärna, Justiitsministeeriumi kantsler

Margus Sarapuu, Justiitsministeeriumi asekantsler

Ingrid Tiislär, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtuhaldustalituse juhataja

Timo Ligi, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtuhaldustalituse nõunik

Mirjam Vili, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtuhaldustalituse nõunik

Kristjan Siigur, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtuhaldustalituse nõuniku kt

Külli Luha, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtuhaldustalituse referent

Juhatas: Uno Lõhmus, Riigikohtu esimees

Protokollis: Ingrid Tiislär, Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna kohtuhaldustalituse juhataja

Koosolek algas: **11.30**

Koosolek lõppes: **14.30**

Päevakord

1. Riigikohtu esimehe ettekanne
2. Justiitsministri ettekanne
3. Arutelu suvise õppekogunemise ja talvise konverentsi teemal
4. Kohtunike eetikakoodeksi arutelu ja kinnitamine

1. Riigikohtu esimehe ettekanne

Uno Lõhmus:

Esimesel täiskogul tegeldi kohtunike valimisega esinduskogudesse, tänaseks organid juba töötavad või on tööle asumas. Kohtute seaduse väljatöötamine ühendas kohtunikke, kuid nüüd on vaja oma tähelepanu pöörata erinevate kohtute toimimisele.

Kuidas kohtute seadus on kohtute tööd mõjutanud?

- **Kohtute haldamine** on põhjustanud ühe teravama vaidlusküsimuse viimase kümne aasta jooksul. Levinud on kaks mudelit: täitevvõim ja iseseisev kohtute amet. Euroopa Inimõiguste Konventsiooni artikli 6 kohaselt on igaühel õigus asja arutamisele sõltumatus ja erapooletus, seaduse alusel moodustatud õigusemõistmise volitustega institutsioonis. Sõltumatuse argument on kohtuhaldusmudeli valikul oluline.

Ka lähinaabrid Läti ja Leedu on läinud Kohtute Ameti loomise teed. Justiitsministeerium pakkus kohtute seaduse väljatöötamise käigus kompromissi – haldamist kohtute haldamise nõukoja kaudu. Nõukoda on organ, ilma mille nõusolekuta ei saa Justiitsministeerium langetada otsuseid kohtuhaldust puudutavates olulistest küsimustes. Varem oli samane pädevus Riigikohtu üldkogul, kuid nõukoja pädevus on laiem. Nõukojas osalevad kõikide kohtuastmete esindajad ning samuti väljastpoolt kohtusüsteemi pärinevad isikud. Kahjuks on Riigikogu liikmete huvi vähene, hr Meelak ei ole kordagi osalenud, hr Käbin on osalenud ühe korra. Teistele nõukoja liikmetele tuleb aktiivse osalemise eest kiitust avaldada. 1. ja 2. astme kohtuid hallatakse kohtute haldamise nõukoja ja Justiitsministeeriumi koostöös. Teatud otsuseid ei saa Justiitsministeerium ilma nõukoja nõusolekuta vastu võtta, kuid lisaks niisugustele otsustele on nõukoja pädevuses ka muude küsimuste arutamine. Kuna nõukojal ei ole oma aparati, arutatakse peamiselt otseselt nõukoja pädevusse kuuluvaid küsimusi. Nõukoda on püüdnud vältida tegelemist halduse üksikküsimustega. Probleem, mis on üles kerkinud, on kohtuasutuse juhtimine. Esimehed ei ole juhtimisspetsialistid, seega peaks juhtima haldusdirektor. Samas ei koolitata ka haldusdirektoreid kohtute juhtimisspetsialistideks. Kohtute seaduses on kaks paralleelset juhtimisskeemi – osakondade ja õigusemõistmise osas eraldi. Osakonnad alluvad haldusdirektorile ning haldusdirektor justiitsministrile. Tegemist on haldusfunktsiooni teostavate osakondadega. Õigusemõistmise pool on aga keerulisem. Esimees vastutab õigusemõistmise korra kohase toimimise eest, aga tal on seda keeruline teha, kui haldusdirektor allub justiitsministrile. Seadusesse on sisse kodeeritud konfliktivõimalus. Eriti kriitiliseks võib olukord muutuda, kui haldusdirektor ja kohtu esimees ei leia omavahel kontakti. Kohtute haldamise nõukoda on püüdnud olukorda leevendada, võttes seisukoha, et haldusdirektor allub ka esimehele osas, mis ei puuduta osakondi. Kohtuteenistujad teenindavad õigusemõistmist, esimehel peab olema võimalus efektiivselt mõjutada kohtu tööd.

- **Töökoormus** kohtutes erinev, erinevus on ületanud mõistlikkuse piirid. Nendes kohtutes, kus suur töökoormus, pikeneb menetlusaeg. Osades kohtutes on tekkinud jäägid, kuna kohtunike kohad on täitmata. Narvas on ka praegu kohtade täitmisega probleem. Narva probleemis on mõningal määral süüdi ka nõukoda, kuna liiga kergekäeliselt anti nõusolek ministri määrusega narva Linnakohtu tööpiirkonna suurendamisele. Tallinna Linnakohtus saavad kõik kohad täidetud, kui President 19. veebruaril kolm uut kohtunikku nimetab. Tallinna Ringkonnakohtus on 291 haldusasja järgis. Kohtu esimehe hinnangul oleks juurde vaja kuut kohtunikku. Ühtki haldusasja ei lahendata seaduses sätestatud tähtaja jooksul. Justiitsministeerium tegi ettepaneku vähendada halduskohtunike arvu kolme võrra ning suurendada samal määral üldkohtunike arvu. Kohtute haldamise nõukoda ei saanud mõistlikuks pidada äsja lõppenud halduskohtute reformi ümbertegemist. Kuid töökoormuse ühtlustamise küsimuse juurde tule tagasi tulla. Loodame, et Justiitsministeerium analüüsib seekord põhjalikult ühtlustamise võimalusi. Oluline on küsimus, milline on normaalne töökoormus. Kohtuasju ei tule lahendada mitte ainult mõistliku aja jooksul, vaid tagatud peavad olema ka otsuste kvaliteet ja kohtunike tervis. Kui kohtunik lahendab 400-440 tsiviilasja aastas, siis teeb see ca 3 otsust päevas. Kas niisugusel juhul on kvaliteet tagatud? Ka kohtunike enesetäiendamine on vajalik. Tuleb kaaluda, kas olukorda on võimalik ilma kohtunike kohti juurde loomata. On võimalus soodustada kohtulikke kokkuleppeid, palgata

rohkem konsultante, kasutada efektiivsemalt kohtunikukandidaatide tööjõudu. On hämmastav, kui vähe tähelepanu pööratakse uute seaduste mõjule. Uue kriminaalmenetluse seadustiku eelnõu seletuskirjas ei mainita, kas seadustiku jõustumine vähendab kohtunike töökoormust või mitte. Istungi kajastamine peab olema hea kvaliteediga, selleks peab olema tagatud istungisekretäri oskused ning vastavad tehnilised vahendid.

- **Koolitus.** 2002. aasta koolituse osas murranguline. Kohtute seadus, mis reguleerib koolituse korraldust täpsemalt; koolitusnõukogu käivitumine; alates 2003 koolituseelarve Riigikohtus. Koolituseelarve jaguneb kompetentsikeskuse finantseerimise ja koolitusürituste korraldamise vahel. Kompetentsikeskusele on mõeldud ca 1 miljon (4 ametikohta) ja koolitusürituste korraldamiseks ca 1,5 miljonit. Täna on veel vara kompetentsikeskuse tööle hinnangut anda. Koolituseelarvet puudutab ka päevakorras olev küsimus suveseminarist. Kuna seos koolitusega on küsitav, ei ole õige seminari koolituseelarvest finantseerida. Oluline areng koolituses on kursuse „Kohtuotsuste formuleerimine ja põhjendamine“ kavasse sisseviimine. Nimetatud kursus on vähemalt sama tähtis kui õigusteadmiste õpetamine.
- **Karistuspraktika.** Püsiv probleem, et teatud valdkondades määravad kohtunikud väga kergeid karistusi ning see võib kahjustada seaduste täitmist. Pärnu metanooliasi ja Tallinna ekskavaatoriasi – need on ajakirjanduse tähelepanu all. Kohtunik peab tunnetama ühiskonna väärtusi. Inimestel on raske mõista, kui kohtunikud sama asja eest väga erinevaid karistusi määravad. Kes suunab karistuspoliitikat? Kohtupraktika analüüsimise ja ühtlustamisega peaks tegelema Justiitsministeerium. Senini on statistika ja analüüsimine äärmiselt ebarahuldavad.
- **Kohtunike kaader.** Arusaamatu on olukord, kus teise astme kohtnikuks saab tunnustatud jurist, aga esimese astme kohtnikuks ei saa. Kohtnikuks kandideerimisel võiks arvestada ka seda, kui isik on enne konsultandina töötanud. Kuigi kohtunike töötasu on tõusnud, ei ole prokuröride ega advokaatide huvi tunda.

2. Justiitsministri ettekanne

Märt Rask:

Juristid ei muutu kunagi armastusväärseteks, kuid me peaksime siiski olema väarikad. Kuidas kohtunike täiskogu tööle hakkab? Nendes kohtutes, mille liikmed täna kõik kohal on, tuleb koormust suurendada.

- **Kohtud ja meedia.** Ajakirjanikule võib öelda, et Justiitsministeerium ei kommenteeri kohtuotsuseid. Kuidas siis ajakirjandusele anda adekvaatset pilti? Huvi tuntakse ainult skandaalsete otsuste vastu. Tuleks arendada ajakirjandusele vahendavat teabesüsteemi, et otsuse tõene sisu jõuaks lihtsas keeles avalikkuseni. Õigusemõistmine kaugeneb seadusandjast ja täitevvõimust. Riigivõimude vahel peab toimuma koostöö, üheks võimalikuks kohaks on avalikkus. Ühiskonda huvitab ainult tõhus ja õiglane õigusemõistmine.

- **Poliitilised eesmärgid.** Praegune Riigikogu koosseis on viinud lõpule Eesti oma õiguse loomise. Samuti on jõudsalt liitunud Euroopa Liidu ja NATO-ga ühinemise suunas. Milline on järgmine eesmärk? Kas tekib põlvkondadevaheline konflikt – nõukogudeaegsed vs tänased? Eetilised probleemid, mis tulenevad põlvkondade erinevatest arusaamadest. Niisugused küsimused hakkavad mõjutama ka õigusemõistmist. Täna Eestis on ca 3000 juriidilist kvalifikatsiooni eeldavat ametikohta. Samal ajal õpib kõrgkoolides 3000 tudengit õigusteadust. Nendesse numbritesse on konflikt sisse programmeeritud.
- **Ametikorterid.** Kohtunike palgad on piisavad, et endale eluase soetada. Ametikorterid antakse üle Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsile. Korterite üleandmisel tagatakse kohtunike õiguste kaitse. Küsimust püüti lahendada kohtute seaduses, kuid ühe ametkonna piires nii olulist küsimust lahendada ei ole võimalik. Kohtunik peab saama väärikat palka ja suutma selle eest oma olmeprobleemid lahendada.
- **Eelarve ja aruandlus.** Eelarve menetlemine on arenenud, muutunud konkreetsemaks, kuid samas arenguruumi on. Kes ütleb, mitu asja kohtunik peab selle palga eest aastas lahendama. Ei ole normaalne, et Tallinna ja näiteks Pärnu Halduskohtu koormus erineb kordades. Peab vaatama kodaniku, mitte kohtuniku pilguga. Halduskohus on paljudes piirkondades kodanikule kättesaamatu. Kuidas lahendada halduskohtute reformi tagajärjed nii, et kodanikele oleks tagatud teenindus – selle küsimusega peavad hakkama tegelema uus justiitsminister ja kohtute haldamise nõukoda.
- **Ida-Viru ja Tallinn.** Üldine arvamus, et Eesti kohtud on aeglased. Keskmine aga näitab, et oleme paljudest edukamad. Samas normaalne keskmine ei ole piisav. Ajakirjandus valgustab neid aspekte, mis muret tekitavad. Erinevate kohtute võrdlev analüüs on seetõttu hädavajalik. Loodame, et kohtute asekanstler jätkab oma tööd.
- **Kohtunike ajutine üleviimine.** Jaanuaris saatsime kõikidele Eesti esimese ja teise astme kohtunikele kirja, paludes informeerida ministeeriumi oma soovist asuda ajutiselt tööle Narva Linnakohtusse või Tallinna Linnakohtusse. Nimetatud kohtutes on kõige rohkem täitmata kohtunikukohti ning seetõttu on olemas eeldused lahendamata asjade jäägi kiireks kasvuks. Jääk on neis kohtutes aga juba niigi suur. Narva Linnakohtus töötab käesoleval hetkel 6 kohtunikku, mis tähendab, et 40% loodud kohtunikekohtadest on täitmata. Ajutiselt teises kohtus tööle asuvale kohtunikule on tulenevalt kohtute seadusest võimalik maksta kuni 15% lisatasu kohtuniku ametipalgast. Eesmärgiks oleme seadnud ka selle, et ajutiselt üleviidav kohtunik ei peaks kandma ebaproportsionaalseid kulutusi seoses töötamisega teises linnas, sh elamispinna ja transpordiga seotud kulutused. Seni on Justiitsministeeriumiga ühendust võtnud kohtunikud kaheksast erinevast kohtust. Kolmest kohtust kokku 8 kohtunikku on väljendanud soovi asuda tööle ajutiselt Narva Linnakohtusse: Monica Vels Lääne-Viru Maakohtust, Ilmar Kikkas Lääne Maakohtust ja koguni kuueliikmeline „meeskond“ Tartu Ringkonnakohtust. Kontaktis oleme olnud ka kohtunikega Järva Maakohtust, Põlva Maakohtust ja Saare Maakohtust. Loodetavasti tuleb soovijaid veel juurde. Eesmärgiks on saavutada kõigi soovijatega aegsasti konkreetsed kokkulepped, et kohtunikel oleks võimalik asuda Narva tööle. Samas on selge, et ajutiselt kohtunike Narva ja Tallinnasse tööle suunamine ei ole pikaajaline lahendus. Selleks on õigusemõistmiseks vajalikult ressursi ühtlane jaotus terves kohtusüsteemis – kohtuasjade lahendamise kiirus peab olema võimalikult ühesugune üle Eesti. Tegemist on uue meetodiga õigusemõistmise kitsaskohtade likvideerimiseks.

- **Haldusdirektorid.** Uutele haldusdirektoritele võib anda hindeks 3+ viiest. Probleeme on alati. Haldusdirektorid õpivad. Iga sekund, mille kohtunik kulutab haldusküsimustele, on kohtuniku ressursi raiskamine. Justiitsministeeriumi juhtkonna nõupidamisel arutati, et tuleks keelata kohtute esimeestel laudade ja toolidega tegelemine. Probleeme on – usaldamatus uute haldusdirektorite suhtes, kohtute haldamise nõukoja ettevaatlikkus, topeltalluvus kohtu juhtimisel. Aja jooksul on võimalik probleemid lahendada.
- **Kohtute seaduse muutmine.** Seaduse muutmisega ei tohi kiirustada. Kohtute seaduse menetlemine Riigikogus on Pandora laeka avamine. Kuigi tahetakse muuta vaid mõnda konkreetset küsimust, hakkab tulema igasuguseid ettepanekuid. Seaduse muutmine suhtlemisprobleeme ei lahenda.
- **Viimase nelja aasta saavutused.** Kohtunike koolitamine twinning-projekti raames Euroopa Liidu rahastamisel. Eelarveläbirääkimiste juurutamine. Esimese ja teise astme kohtulahendite ja statistika andmebaasi rakendamine. Kohtumajade renoveerimine – nii kohtuteenistujate töötingimuste kui kohtu klientide vastuvõtutingimuste parandamine.
- **Täiskogu 2004.** Tuleb mõelda sellele, kuidas võtta vastu häid otsuseid. Töögrupid, diskussioon. Täiskogul peab valitsema tõine õhkkond.

3. Arutelu suvise õppekogunemise ja talvise konverentsi teemal

Hurma Kiviloo:

Traditsioonilised üritused – suveseminar, talvine konverents ja pidu. Koolitusraha on Riigikohtu eelarves, seetõttu ei ole Justiitsministeerium nõus finantseerima. Justiitsministeeriumi seisukoht on ka, et igal ametnikegrupil on oma suvepäevad, ühiseid suvepäevi ei ole mõtet korraldada. Kuidas ja milliste finantsvahenditega traditsioone jätkata? Kohtunike Ühing arutas seda küsimust ning leidis, et suvepäevade ja talvise konverentsi korraldamise tava peaks jätkama. Juhatus pakkus välja, et täiskogu võiks igal aastal lõppeda õhtuse peoga. Täiskogu võiks toimuda Tallinnas ja Tartus vaheldumisi.

Suvine üritus võiks toimuda väiksemas mahus kui seni. Kas kohtunikud ja õigusemõistmisega seotud ametnikud või ainult kohtunikud? Mitu päeva?

Riigikohus loeb koolitusraha täpsemalt, kui Justiitsministeerium seda tegi. Seetõttu ei eraldata suvepäevade korraldamiseks koolituseelarvest raha.

Uno Lõhmus avas diskussiooni. Võimalust, et kõik kohtunikud kohtuksid, on vähe. Suvepäevad on vajalikud, kuid seni on olnud probleemiks, et osaleb vähe kohtunikke ja kuna seltskond on väga suur, ei õnnestub kohtunikel omavahel vähe suhelda. Tuleb aega paremini sisustada, kokkutulekul peab olema ka hariv moment. On õige, et täiskogu võiks lõppeda peoga.

Hurma Kiviloo:

Küsimused, mis tuleb lahendada:

- Kas edaspidi toimub pärast täiskogu pidu? **Enamus seisukohal, et jah.**
- Kas täiskogu peaks toimuma vaheldumisi Tallinnas ja Tartus? **Enamus seisukohal, et täiskogu peaks toimuma üle Eesti.**
- Kas suvine üritus on vajalik? **Enamus seisukohal, et jah.**
- Kas suvine üritus peaks toimuma kaks päeva. **Enamus seisukohal, et jah.**
- Kas esimesel päeval peaks toimuma suvekool? **Enamus seisukohal, et jah.**
- Kas osalema peaksid ainult kohtunikud? **Enamus seisukohal, et lisaks kohtunikele peaksid osalema kohtuteenistujad, välja arvatud registrid ja kriminaalhooldus.**
- Kas on võimalik 2003. aasta suvepäevad korraldada Lääne-Virus? **Kullerkupp:** Lääne-Virus enam korraldada ei jõua. Kui kohtunike taha piiri ei tõmba, siis tekib ka finantseerimisprobleem.

Otsustati: 2003. aastal suvepäevi ei toimu, kui ei ole vabatahtlikke korraldajaid.

Hurma Kiviloo: Kui kohtuteenistujad osalevad, kas siis Justiitsministeerium finantseerib?

Priidu Pärna: Me tahame, et traditsioonid jätkuksid. Samas on tegemist kohtunike omavalitsusliku üritusega. Justiitsministeerium finantseerimisest osa ei võta.

Hurma Kiviloo: Kohtunike omavalitsuslik üritus hõlmab ka kohtuteenistujaid. Kokku võttes 2003. aastal suvist üritust ei toimu.

Uno Lõhmus: Kohtud arutavad ja teatavad 10. märtsiks pr Kiviloole, millisel moel edaspidi suvepäevi korraldada.

13.00-13.35 kohvipaus

4. Kohtunike eetikakoodeksi arutelu ja kinnitamine

Uno Lõhmus: Loodetavasti olete kõik eetikakoodeksi projektiga tutvunud. Hr Toomas Talviste annab ülevaate.

Toomas Talviste: Siiani oli eetikakoodeksi asemel Eesti kohtunike käitumisreeglid. Kohtute seaduses on teistsugune pealkiri. Eetikakoodeksi projekti valmistas ette töögrupp, mida juhtis pr Maie Kram. Aluseks võeti senine käitumisreeglistik. Samas on uut eetikakoodeksit vaja mitte ainult pealkirja pärast, vaid ka sisu on vaja moderniseerida. Toetunud on ka Kanada eetikareeglitele. Püüti koodeks teha võimalikult arusaadavaks. Justiitsministeeriumi vahendusel saadeti eelnõu kohtunikele kommenteerimiseks. Mõned muudatusettepanekud saabusid. Justiitsministeeriumi avaliku õiguse osakond saatis sisuliselt uue eelnõu 7. veebruari hommikul. Eelnõu oli ümber struktureeritud, välditi kordamist, osa oli välja jäetud. Töögrupp seisis probleemi ees, kuna aega jäi

väheseks. Kuna kohtunike eetikakoodeksi võtab vastu kohtunike täiskogu, siis Justiitsministeerium ei tohiks sekkuda.

Toomas Talviste tutvustas eelnõu teksti. Kuna eetikakoodeksi mittejärgimine ei tähenda automaatselt distsiplinaarasja algatamist, siis kas on vajadus luua veel üks organ, mis lahendaks eetikakoodeksist tulenevaid küsimusi – näiteks aukohus? Probleem ka seoses rahvakohtunikega – neid eetikakoodeks ei puuduta.

Uno Lõhmus palus küsimusi esitada.

Sirje Aitsen: Eetikakoodeksi punkt 16 käsitleb kohtutöötajaid, õige oleks rääkida kohtuteenistujatest.

Uno Lõhmus: Palun esitada küsimusi. Ärme redaktsiooniliste parandustega hetkel tegeleme. Kui küsimusi ei ole, siis avame diskussiooni. Riigikohtu üldkogus arutasime kaks päeva tagasi. Suur töö on tehtud, kuid täna ei ole veel õige hetk selle vastuvõtmiseks. Seda järgmistel põhjustel:

- Vahepeal on maailmas toimunud arengud kohtunike käitumisreeglite kindlaksmääramisel. On olemas Bangalore koodeksi projekt, mis 2002. aasta lõpuks sai oma lõpliku kuju. Töögrupp seda koodeksit ilmselt aluseks ei võtnud. Ma ei jõudnud oma ettepanekuid teha. 2000. aastal hakkas ÜRO töögrupp välja töötama eetikakoodeksit, mis sobiks enamikule maailmas. Sügisel toimunud Euroopa kohtunike konsultatiivkomisjoni koosolekul Strasbourg'is anti projektile negatiivne hinnang, kuna see sisaldab palju sellist, mis ei sobi kontinentaal-euroopa kohtunikele. Bangalore projekt sai kättesaadavaks paari nädala eest. Enne Eesti kohtunike eetikakoodeksi vastuvõtmist peaksime selle projektiga tutvuma. Ka eetikakoodeksi struktuuri seisukohast oleks selle projektiga tutvumine mõistlik.
- Seda dokumenti ei ole mõistlik nimetada eetikakoodeksiks. Kontinentaal-Euroopas on koodeks midagi kapitaalsemat, 30 punkti ei anna koodeksi mõõtu välja.
- Ei tohi siduda käitumisreegleid distsiplinaarvastutusega. Käitumiseeskirja eesmärk on anda juhiseid kohtunikule käitumiseks, seega eesmärk ja idee hoopis teine kui distsiplinaarvastutuse puhul. Käitumisreeglid annavad kohtunikule juhiseid, et kohtunik oskaks käituda, mitte et see oleks ähvardus – mis juhtub, kui kohtunik käitub teisiti.
- Tuleks kokku leppida, kes vajadusel selgitab eetikakoodeksi sisu, et iga kohtunik ei peaks ise tõlgendama. Käitumisreeglid ei ole lõplikud nagu piiblikäsud. Tuleks kaaluda sellise organi loomist, kuhu kuuluksid staaþikad kogenud kohtunikud, kes annaksid selgitusi.

Töögrupp võiks käitumisreeglitega tööd jätkata, seejärel laiapõhjaliselt arutada ning järgmisel täiskogul saaksime vastu võtta. Kas võtame täna vastu või töötame selle projektiga edasi? Millised on seisukohad?

Peeter Jerofejev: Kas Bangalore projektis torkas silma, mis peaks meie koodeksis kindlasti olema?

Uno Lõhmus: Ei ole jõudnud nii põhjalikult tutvuda. Üks oluline küsimus on struktuur ja ülesehitus.

Jüri Ilvest: Olen nõus hr Lõhmusega. Ettevalmistatud projektile võib küll anda kiitvaid hinnanguid, kuid kohtuniku jaoks ei ole ühtki tundlikumat küsimust kui käitumisreeglid. Me peame tahtma parimat reeglistikku, mitte lihtsalt head. Käitumisreeglid on meil olemas, selles mõttes ei ole eetikakoodeksi vastuvõtmisega kiiret. Kohtunikekorpusesse kuulub ligi 250 inimest. Eetikakoodeksi väljatöötamine peaks kulgema pikemas diskussioonis, mitte 2,5 tundi. Iga viimane rida ja koma peab olema läbi arutatud. Iga kohus võiks seda arutada – lugege veel ja arutage tõsiselt, mida eetikakoodeksisse panna.

Mare Merimaa: Minu meelest tuleks eetikakoodeksi vastuvõtmine edasi lükata. Kohtusime Svea Õuekohtu kohtunikega ning nad rääkisid, et rootsi kohtunikud ei jõudnud kokkuleppele oma käitumisreeglites, tekkis tõsine diskussioon. Kui käitumisreeglid on meile kohustuslikud, siis tuleb need põhjalikult läbi mõelda.

Hurma Kiviloo: Olen vastuvõtmise edasilükkamisega nõus, kui on uusi materjale ja kui on lootust, et nendest materjalidest midagi kasulikku leitakse. Ei ole nõus sellega, et peaks laia diskussiooni avama. Põhijoontes on tegemist ju senikehtinud käitumisreeglitega. Projekt saadeti kõigile kohtunikele ja neil on olnud võimalus oma arvamust avaldada. Loomulikult ei pea uue eetikakoodeksi vastuvõtmisega kiirustama. Mis puutub pealkirja, siis siin ei saa me otsustada teisiti, kui on seaduses.

Muuhulgas toimub koostöös Soome Kohtunike Ühinguga maikuus konverents teemal kirjutatud ja kirjutamata eetikareglid.

Ago Kutsar: Projekt on hea. Kui on võimalus veel paremaks teha, ei ole vaja kiirustada. Kas kohtunikel on tekkinud olukordi, kus nad ei oska otsustada, kuidas käituda? Kas on vastavat selgitusi jagavat organit vaja? Niisugune organ ilmselt teeniks ainult nooremate kohtunike huve.

Otsustati: Täna eetikakoodeksit vastu ei võta. Töötatakse edasi, aluseks võetakse ettevalmistatud projekt.

Uno Lõhmus: Ei lähe täiskogul üksikute sätete ja redaktsiooniliste küsimuste juurde, vaid palume töögrupil jätkata. Pr Kiviloo mainis, et peame käitumisreeglitele pealkirjaks panema „Eetikakoodeks“, kuna nii on seaduses kirjas. Seadus ütles küll põhimõtte välja, aga see ei välista pealkirja muutmist eetikareegliteks, kuna sisu jääb samaks.

Kui sõnavõtte rohkem ei ole, siis loeme täiskogu lõppenuks.

Uno Lõhmus - Juhataja

Ingrid Tiislär - Protokollija